

Motivatie door leren met diepgang

Schoolinfo 9 oktober 2018
Hand-out voor deelnemers.

Ella Kwakkestein

LinQue
treft & verbindt

Motivatie door leren met diepgang

Doel voor deze workshop	Programma
<p>We verkennen het begrip diepgaand leren en je gaat naar huis met een aantal handvatten voor bewuster sturen op diepgaand leren in jouw les.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Diepgaand leren, wat betekent dat?• Miscommunicatie in de les• Docentvragen voor diepgaand leren.• Jouw focus in de les• Interventies met hoge effectgroottes• Metacognitieve reflectievragen• Lesvoorbeelden• Herontwerp eigen les

Leren met diepgang

Denk even voor jezelf na;

- Als je deze titel leest, waar denk je dan aan? Welke kernwoorden komen dan bij je op?
- 5 minuten: Wissel uit met je buurman/vrouw
- Kunnen jullie samen tot een definitie komen?

Oppervlakkig leren

- Reproductie
- Lagere-orde-denken
- onthouden
- Begrijpen
- Kennis hebben

- Surface approach
- Leren 1
-
-

Leren met diepgang

- Productie
- Hogere-orde-denken
- Integreren
- (Wendbaar) toepassen
- Kennis gebruiken
- Inzicht hebben
- Deep approach
- Leren 2
-
-

Miscommunicatie in de les

‘Maar ik heb het toch af?’

Frustratie zonder eigenaarschap.

Miscommunicatie in de les

‘Maar ik heb het toch af?’

- Leerling denkt dat hij de stof beheerst.
→ Maar kan de leerling een vergelijkbare opgave maken in een veranderde context?
- Werk aan inzichtelijke vaardigheden!
- Bespreek en expliciteer de **leerdoelen!**
- *Benoem* dat het leerdoel verder gaat dan ‘de taak afmaken’

Reageren op leerlingvragen

- Meneer ik begrijp deze opgave niet!
- Ik heb het anders gedaan, dat kan toch ook?
- Kunt u nog een voorbeeld geven?
- Rekent u dit goed op de repetitie?

Maak de keuze: Ik mik op oppervlakkig leren.
Ik mik op diepgaand leren.

De leeractiviteit van de leerling wordt gestuurd door de reactie van de docent op de vraag.

Voorbeelden docentreacties op leerlingvragen

Leerlingvraag	Docentreactie gericht op oppervlakkig leren	Docentreactie gericht op diepgaand leren
Meneer ik begrijp deze opgave niet!	Kijk, het gaat als volgt.....	Welke opdracht uit je boek lijkt hier op?
Ik heb het anders gedaan, dat kan toch ook?	Nee, zo heb ik het je niet geleerd. Kijk nog eens naar het voorbeeld op het bord.	Ja dat kan misschien ook. Zijn er nog meer situaties die net zo kunnen worden aangepakt?
Kunt u nog een voorbeeld geven?	Natuurlijk. Kijk.... (geeft nog een voorbeeld)	Aha, dus je ziet nog geen overeenkomsten met vorige voorbeelden? Die zijn allemaal van dezelfde soort namelijk. Wie ziet de overeenkomsten?
Rekent u dit goed op de repetitie?	Nee, je moet dat en dat er nog bij schrijven.	Nou... kijk eens naar de uitwerkingen in je antwoordboek. Wat is het verschil met jouw oplossing? En wat denk jij dat er dan nog zeker bij moet staan?

Kritisch denken

Kennis krijgt pas waarde
als je er denken in stopt!

René Tissen

Waar ligt jouw focus in de les?

- Kijk eens naar je eigen lessen. Hoe verdeel jij 100% van je lestijd over de volgende drie items:
 - **Wat** de leerling kan (gaan) leren.
 - **Hoe** de leerling kan (gaan) leren.
 - **Of** de leerling kan (gaan) leren.
- Bespreek jouw uitkomst met je buurman/buurvrouw.
- Teken nu de *gewenste* situatie.

Vragen verzamelen

We verdelen ons even in drie groepen:

Groep 1:

welke vragen stel je wanneer de focus ligt op WAT de leerling kan gaan leren?

Groep 2:

welke vragen stel je wanneer de focus ligt op HOE de leerling kan gaan leren?

Groep 3:

welke vragen stel je wanneer de focus ligt op OF de leerling kan gaan leren?

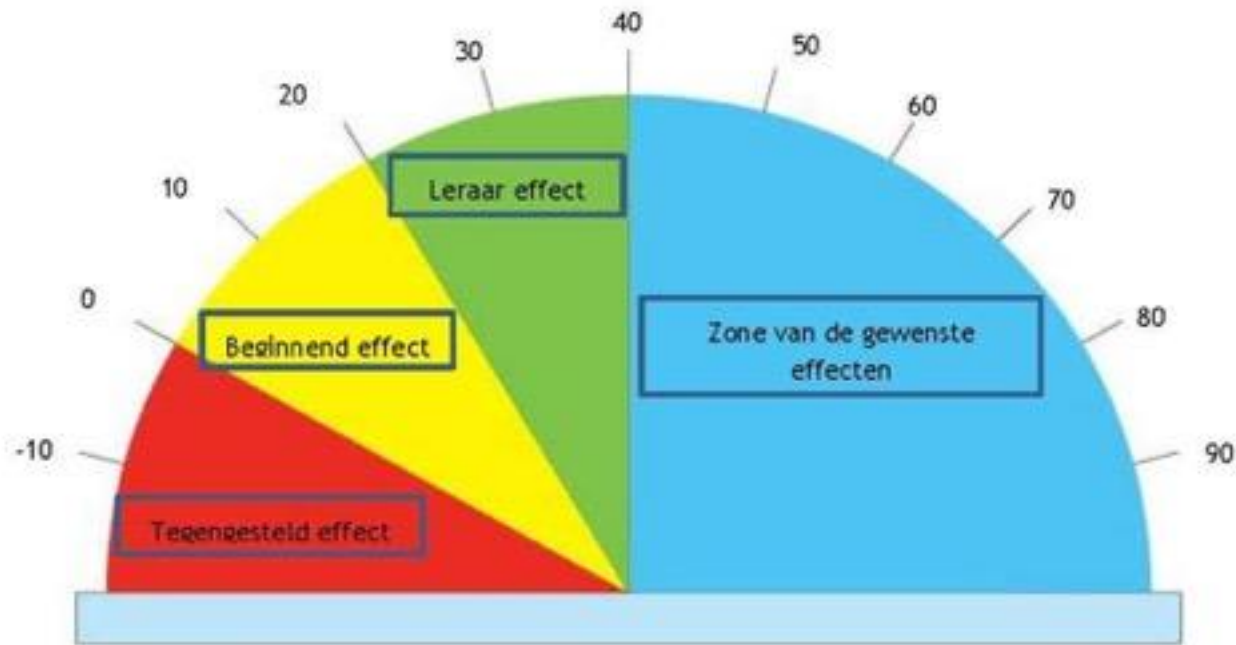

Motivatie en leerstrategie

Bron: Biggs, Kember & Leung, 2001

	Oppervlakkige motivatie	Diepgaande motivatie	Prestatiegerichte motivatie
	<i>Geen interesse</i> <i>Geen betekenis</i>	<i>Wel interesse</i> <i>Geeft betekenis</i>	<i>Wil presteren</i>
Oppervlakkige leerstrategieën	Niet geïnteresseerd in onderwerp en dus niet bereid er tijd in te steken.	Wel interesse in onderwerp maar door omgevingsfactoren komt hij/zij er niet aan toe. (Leeromgeving van grote invloed.)	Alleen actief mits taak haalbaar is, angst om te falen. Liefst gemakkelijke taken met hoge slaagkans. (low-need-achiever)
Diepgaande leerstrategieën	<i>Niet echt geïnteresseerd in het onderwerp.</i> <i>Wel actief als leeromgeving uitnodigend is.</i>	Intrinsiek geïnteresseerd. Toont inzet. Besteedt extra tijd.	Alleen uitdaging bij complexe taak. (hoe moeilijker hoe groter de succesbeleving. Competitie. Wint graag. (high-need-achiever)
Prestatiegerichte leerstrategieën	Niet intrinsiek geïnteresseerd in onderwerp maar werkt hard om slecht cijfer te vermijden. angst om te falen, snel in paniek.	Geïnteresseerd en gewend hard te werken, op zoek naar verbetering.	Alles voor goede cijfer.

John Hattie – visible learning –

- 250 factoren onderzocht.
- Invloed op leerprestaties met effectgroottes
 - > 0.40 interessant

Hoge effectgroottes

- Hoge verwachtingen; mindset en kennis (1.62)
- Leerlingen 'scores' laten voorspellen (1.33)
- Zelfvertrouwen in eigen kunnen (0.92)
- Transfer strategieën (0.86)
- Hulp zoeken bij medeleerlingen (0.83)
- Doelbewust oefenen (0.79)
- Evaluatie en reflectie (0.75)
- Diepgaand leeraanpak (0.69)

Leren van de leerling monitoren

- Stel metacognitieve reflectievragen in de les
 - Voor
 - Tijdens
 - Na

Leerlingen laten nadenken over hun aanpak.

Metacognitieve reflectievragen

Reflectie vooraf (plannen)	Reflectie in actie (monitoren)	Reflectie na actie (evalueren)
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is mijn doel? • Wat wordt er van mij verwacht? • Over welke (relevante) gegevens beschik ik? • Heb ik voldoende voorkennis? • Kan ik visualiseren wat mij gevraagd wordt? • Welke leerstrategieën kan ik inzetten? • Kan ik goed inschatten hoeveel tijd deze opdracht kost ? (wat zegt de docent daarover?) 	<ul style="list-style-type: none"> • Loopt de uitvoering naar wens? • Werk ik nog nauwkeurig en efficiënt? • Begrijp ik voldoende wat er verwacht wordt van mij? • Loop ik op bepaalde punten vast? Wie kan mij daarbij helpen? • Klopt de aanpak die ik heb bedacht of is bijstellen nodig? • Zijn mijn leerstrategieën passend en effectief of is bijstellen nodig? 	<ul style="list-style-type: none"> • Begreep ik mijn leertaak? • Hoe heb ik mijn leertaak afgerond? • Heb ik bereikt wat ik voor ogen had? • Wat is de kwaliteit en/of de kwantiteit van het resultaat? • Hoe was mijn tijdsinschatting van de taak? • Hoe was mijn tijdsinvestering in de taak? • Wat ging goed? Wat kan beter? • Hoe werkte mijn gekozen aanpak? • Welke obstakels kwam ik tegen? • Wat wil ik volgende keer anders aanpakken?

(Bron: Fogarty, R (1994). *How to teach for metacognitive reflection*)

Eigenaarschap en leren met diepgang

Wat is van belang?

1. Contextrijke leeromgeving
2. Denkvrage stellen
3. Aandacht voor leeraanpak (strategie – hoe).
4. Leerlingen ruimte/invloed geven op het leerproces.

Aan de slag met voorbeelden

- Bekijk de lesvoorbeelden en beantwoord in tweetallen de volgende vragen:
- Wat herken je in de voorbeelden aan:
 1. Contextrijke leeromgeving
 2. Denkvrage/-opdrachten
 3. Aandacht voor leeraanpak
 4. Leerlingen ruimte/invloed geven.
- Schrijf voor jezelf eens 2 dingen/inzichten op die je meeneemt voor je eigen lesgeven vanuit de voorbeelden die je gezien hebt.

1) Economie – ruilhandel

- Leerlingen zetten een ruilhandel op. Zij bedenken zelf een product of dienst die ze zouden kunnen aanbieden. Met een pakkende commercial of reclameposter moeten de leerling zorgen voor vraag naar hun product.
- Vragen die ze moeten beantwoorden zijn:
 - Welk product of dienst kun je aanbieden?
 - Hoe bepaal je de waarde van je product/dienst?
 - Hoe creëer je vraag voor je product/dienst?
 - Hoe zorg je voor duurzaamheid van je product?

2) Nederlands – poëzie

- Elke leerling zoekt (vooraf) een gedicht van minimaal 15 regels.
- In de les gaan leerlingen in drietallen hun gedichten analyseren. Vragen zijn:
 - Waarom spreekt dit gedicht je aan?
 - Wat is het rijmschema van dit gedicht?
 - Zit er beeldspraak in dit gedicht en zo ja, waar?
 - Zoek samen onbekende woorden van jullie gedichten op.

3) MVT – smaakdossier

- Maak je eigen schriftelijke smaakdossier, door korte teksten te schrijven over:
 - Muziek die je mooi vindt.
 - Tv-programma's waar je graag naar kijkt.
 - Eten wat je lekker vindt.
 - Hobby's die je graag doet.
- Elke tekst in jouw smaakdossier moet minimaal 150 woorden bevatten in de doeltaal.
- Iedereen presenteert vervolgens één tekst in de doeltaal aan enkele medeleerlingen (in kleine groepen).

4) Scheikunde – reactievergelijkingen

- Bedenk in tweetallen een stappenplan om reactievergelijkingen kloppend te maken die ook gebruikt kan worden voor het kloppend maken van complexe reactievergelijkingen (bijv. wanneer een atoomsoort in meerdere moleculen voorkomt).

5) Scheikunde

- Maak de perfecte bellenblaas van zeepsop en water. We kunnen zien dat de bellenblaas perfect is als het lang duurt voordat de bel knapt en als de bel zo groot mogelijk kan worden.
- Leerlingen kunnen hun eigen aanpak kiezen; oefenen, theorie lezen, uitleg van de docent krijgen, youtubefilmpjes, etc...
- Ieder groepje presenteert na afloop van de ultieme bellenblaas.

6) Wiskunde

- Naast een trap zie je vaak fietsgeulen. Bedenk een methode om van drie verschillende fietsgeulen vast te stellen welke helling het grootste is? Neem je boek, zoek het hoofdstuk op en ga na hoe je hellingshoeken kunt berekenen.

7) Frans – luisteropdrachten

- We luisteren zo samen naar een fragment. De bijbehorende vragen bij dit fragment staan in je werkboek.
 - Ik laat je luisteren totdat we bij de eerste drie vragen zijn geweest.
 - Daarna ga je overleggen met een klasgenoot over de vraag: op welke manier kom je tot een antwoord bij het luisteren (m.a.w. wat is jouw luisterstrategie?).
 - We verzamelen daarna strategieën en dan kies je er één uit dat die je nog niet geprobeerd hebt voor de volgende drie vragen.
 - Doel: ontdekken welke luisterstrategieën er zijn en welke bij jouw past.

Lesstart herontwerpen

Beschrijf een lesstart van een les die je deze week gegeven hebt. Waar is winst te boeken bij deze activiteit?

- Maak de lesstart
 - ofwel contextrijker
 - ofwel plaats meer denkopdrachten
 - ofwel zorg voor meer aandacht voor leeraanpak;
- maar zorg in elk geval voor meer ruimte om invloed te krijgen op het leren).

